EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2018 11 08
COM(2018) 666 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI

pagal Tarybos direktyvos 2006/112/EB 395 straipsnį

1. PAGRINDINIAI FAKTAI

Pagal 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau – PVM direktyva) 395 straipsnį Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali vieningai nuspręsti leisti bet kuriai valstybei narei imtis specialių priemonių, kuriomis nukrypstama nuo tos direktyvos nuostatų, kad būtų supaprastinta PVM rinkimo procedūra arba užkirstas kelias tam tikrų formų mokesčių slėpimui ar vengimui. Kadangi pagal šią procedūrą nustatomos nuo bendrų PVM principų nukrypti leidžiančios nuostatos, laikantis nusistovėjusios Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikos tokios nukrypti leidžiančios nuostatos turėtų būti proporcingos ir ribotos taikymo srities.

Raštu (jį Komisija užregistravo 2017 m. lapkričio 28 d.) Rumunija paprašė leisti taikyti specialią priemonę, kuria, nukrypstant nuo PVM direktyvos XI antraštinės dalies, tam tikrų kategorijų asmenų atžvilgiu įgyvendinamas PVM išskaidyto mokėjimo mechanizmas. Vyko Komisijos ir Rumunijos susirašinėjimas: Komisija paprašė pateikti papildomų paaiškinimų ir Rumunijai nurodė keletą elementų, kuriuos laikė neproporcingais ir sunkiai pateisinamais. Kartu Komisija paprašė Rumunijos iš dalies pakeisti savo prašymą taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą atsižvelgiant į Komisijos nurodytas problemas. Tačiau Rumunija nurodė negalinti sutikti su Komisijos argumentais ir nurodytomis problemomis ir atsisakė pritaikyti savo prašymą dėl nukrypti leidžiančios nuostatos.

Vadovaudamasi PVM direktyvos 395 straipsnio 2 dalimi, 2018 m. liepos 4 d. raštu Komisija Rumunijos prašymą perdavė kitoms valstybėms narėms. 2018 m. liepos 5 d. raštu Komisija pranešė Rumunijai turinti visą informaciją, kuri, jos nuomone, yra būtina prašymui įvertinti.

2. RUMUNIJOS PRAŠYMAS IR IŠSKAIDYTO MOKĖJIMO MECHANIZMAS

Rumunija pateikė prašymą leisti taikyti nuo PVM direktyvos XI antraštinės dalies nukrypti leidžiančią nuostatą, kad būtų leista nustatyti privalomą išskaidyto mokėjimo mechanizmą apmokestinamiesiems asmenims ir viešosioms institucijoms, kurioms susidarė mokesčio nepriemoka arba iškelta nemokumo byla. Išskaidyto mokėjimo mechanizmas turėtų būti taikomas juridinių asmenų tarpusavio (B2B) sandoriams ir neturėtų būti taikomas apmokestinamiesiems asmenims, kuriems taikoma MVĮ skirta išimtis. Mokėjimo išskaidymas taikomas, jei mokesčio nepriemoka yra didesnė kaip 15 000 RON (maždaug 3 200 EUR) didelių mokesčių mokėtojų atveju, didesnė kaip 10 000 RON (maždaug 2 150 EUR) vidutinio dydžio mokesčių mokėtojų atveju ir 5 000 RON (maždaug 1 080 EUR) kitų mokesčių mokėtojų atveju ir neapmokėta per 60 darbo dienų nuo mokėjimo termino.

2018 m. sausio 1 d. Rumunija pradėjo taikyti išskaidyto mokėjimo mechanizmą nelaukdama, kol Komisija atsilieps į jos prašymą.

Išskaidyto mokėjimo mechanizmas yra alternatyvi PVM surinkimo sistema. Taikant standartinę procedūrą, konkretaus sandorio atveju PVM apmokestinamas asmuo iš savo kliento (arba trečiosios šalies) priima mokesčio bazės sumą ir surenka PVM (jei šis taikomas). Tada PVM apmokestinamas asmuo apie šį sandorį praneša savo periodinėje pridėtinės vertės mokesčio deklaracijoje. Priklausomai nuo PVM

deklaracijos rezultatų, apmokestinamasis asmuo turi sumokėti PVM arba gali jį susigrąžinti. Jei reikia mokėti PVM, PVM apmokestinamas asmuo moka PVM savo valstybės narės mokesčių administratoriui nustatyta periodine tvarka (kas mėnesį, kas ketvirtį ir t. t.).

Išskaidant mokėjimą, tvarka keičiasi: mokėtinos PVM sumos mokėjimas atskiriamas nuo apmokestinamosios vertės. Rumunijos atveju pirkėjas sumoka tiekėjui apmokestinamąją vertę, o su tiekta preke ar suteikta paslauga susijusį PVM jis moka ne tiesiogiai tiekėjui, bet į PVM sąskaitą Rumunijos iždе arba Rumunijos finansų įstaigoje.

Pasak Rumunijos, specialios priemonės prašoma siekiant, kad, apmokestinamiesiems asmenims savanoriškai geriau vykdant PVM mokėjimo prievoles, padidėtų PVM surinkimas ir būtų kovojama su sukčiavimu PVM. Rumunija mano, kad taikant PVM mokėjimo išskaidymą bus nustota sukčiauti, nes kai kurie ekonominės veiklos vykdytojai mokesčių administratoriui neperduoda iš pirkėjų gauto PVM.

3. KOMISIJOS NUOMONĖ

Gavusi prašymus pagal PVM direktyvos 395 straipsnį, Komisija juos išnagrinėja, siekdama užtikrinti, kad būtų įvykdytos pagrindinės tokių prašymų patenkinimo sąlygos, t. y. ar dėl siūlomos specialios priemonės supaprastės apmokestinimo tvarka apmokestinamiesiems asmenims arba mokesčių administratoriams ir ar pasiūlymu užkertamas kelias tam tikrų formų mokesčių slėpimui ar vengimui. Šiuo atžvilgiu Komisija visada laikėsi ribojančio, atsargaus požiūrio, siekdama užtikrinti, kad nukrypti leidžiančiomis nuostatomis nebūtų trikdomas bendros PVM sistemos veikimas ir kad jų taikymo sritis būtų ribota, jos būtų būtinos ir proporcingos.

Išskaidyto mokėjimo mechanizmas nėra įprasta PVM mokėjimo sistema – veikiau naujovė. Valstybės narės vis labiau domisi mechanizmu, laikydamos jį kovoti su sukčiavimu PVM joms padėsiančia priemone. Galimos skirtingos tokio išskaidyto mokėjimo modelio struktūros ir kiekvienas modelis turi būti vertinamas atskirai, kad Komisija galėtų prieiti prie išvados, kad jis pateisinamas pagal PVM direktyvos 395 straipsnį.

Komisija mano, kad tam tikri Rumunijos išskaidyto mokėjimo modelio elementai kelia didelį susirūpinimą dėl jų proporcingumo.

Rumunijos išskaidyto mokėjimo sistema taikoma apmokestinamiesiems asmenims ir viešosioms institucijoms, kurių mokestinė nepriemoka viršija nustatytas ribas arba kurioms iškelta nemokumo byla. Komisija mano, kad, nustačius fiksuoto dydžio trijų kategorijų apmokestinamųjų asmenų ribines vertes, vienodas požiūris į tos pačios kategorijos apmokestinamuosius asmenis nėra užtikrinamas. Akivaizdu, kad dėl skirtumų šiose grupėse 15 000 RON ribinė vertė turėtų nevienodą poveikį visiems dideliems mokesčių mokėtojams, o 5 000 RON ribinė vertė turės nevienodą poveikį visiems mažiems apmokestinamiesiems asmenims. Todėl Komisija mano, kad tokios fiksuoto dydžio ribų sistemos proporcingumas negali būti pateisinamas ir kad geresnis kriterijus galėtų būti riba, susijusi su apyvartos procentine dalimi.

Be to, pagal Rumunijos išskaidyto mokėjimo sistemą pirkėjas privalo patikrinti apmokestinamųjų asmenų, kuriems taikoma išskaidyto mokėjimo tvarka, registrą ir

pasielgti atitinkamai, t. y. atskirti grynąją sumą ir PVM sumą. Be to, mokesčių administratorius pranešimą apie įtraukimą į registrą siunčia tiekėjui, o ne pirkėjams. Rumunija nemano, kad tiekėjui būtina informuoti pirkėją apie būtinybę taikyti išskaidyto mokėjimo mechanizmą nurodant atitinkamą informaciją sąskaitoje faktūroje. Be to, jeigu klientas netaiko išskaidyto mokėjimo mechanizmo ir sumoka PVM į kitą sąskaitą, o ne į tiekėjo PVM sąskaitą, klientui taikoma 0,06 proc. neteisingai sumokėtos sumos dydžio nuobauda už kiekvieną dieną, jeigu per 30 darbo dienų jis neištaiso klaidos. Tačiau padėtį gali ištaisyti tiekėjas (o ne klientas): jis gali pervesti atitinkamą sumą iš savo pagrindinės sąskaitos į savo PVM sąskaitą ir apie tai pranešti klientui, kad pastarasis išvengtų sankcijų. Rumunija paaiškino, kad tiekėjas šitaip lėšas pervesti gali, bet neprivalo, nes atsakomybė už PVM mokėjimą į teisingą PVM sąskaitą tenka pirkėjui.

Tokia išskaidyto mokėjimo sistema pirkėjui užkrauna nepateisinamą ir neproporcingą naštą. Net jei būtų išlaikyta pirkėjo pareiga susipažinti su apmokestinamųjų asmenų, kuriems taikomas išskaidyto mokėjimo mechanizmas, registru, tiekėjas turėtų bent būti įpareigotas per nuorodą sąskaitoje faktūroje informuoti klientą, kad šis privalo taikyti išskaidyto mokėjimo mechanizmą. PVM direktyvos 226 straipsnyje išvardyta, kas turi būti nurodyta sąskaitoje faktūroje, todėl, norint įtraukti papildomą nuorodą, reikia nukrypti nuo šio straipsnio leidžiančios nuostatos. Tačiau 2018 m. gegužės 17 d. raštu Rumunija informavo Komisiją, kad taikant išskaidyto mokėjimo mechanizmą, jos nuomone, nebūtina įtraukti nuorodos į sąskaitą faktūrą.

Komisija mano, kad, jei tiekėjas ir toliau yra atsakingas už PVM mokėjimą[1], pirkėjui skiriama nuobauda už mokėjimo neišskaidymą yra neproporcinga. Tokia nuobauda veikiau turėtų būti skiriama tiekėjui, visų pirma dėl to, kad tiekėjas gali bet kada ištaisyti klaidą pervesdamas PVM, kurį yra gavęs į savo sąskaitą.

Reikėtų pažymėti, kad pagal PVM direktyvos 273 straipsnį valstybės narės gali nustatyti kitas prievoles, kurias jos laiko būtinomis siekiant teisingai surinkti PVM ir užkirsti kelią mokesčių vengimui. Tačiau pagal tą straipsnį priimtoms priemonėms taip pat taikoma proporcingumo patikra.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija mano, kad Rumunijos išskaidyto mokėjimo mechanizmas nėra proporcingas siekiamiems tikslams, t. y. siekiams užtikrinti teisingą PVM surinkimą ir užkirsti kelią mokesčių vengimui.

Komisija pranešė Rumunijai, kad neįsisteigusiems prekiautojams nustatytas įpareigojimas atidaryti banko sąskaitą Rumunijos finansų įstaigoje būtų nesuderinamas su SESV 56 straipsniu dėl laisvo paslaugų judėjimo. Komisija taip pat pasiūlė, kad Rumunija galėtų įpareigoti tokius prekybininkus atsidaryti sąskaitą iždе, tačiau reikėtų galimybės naudotis ir užsienio valiuta. Savo atsakyme Rumunija pakartojo, kad užsienio valiuta į Iždo sąskaitą mokėti negalima.

Komisija paprašė Rumunijos išspręsti minėtųjų išskaidyto mokėjimo sistemos elementų proporcingumo problemas ir išskaidyto mokėjimo mechanizmą atitinkamai pakoreguoti. Tačiau Komisijos prašymai nesulaukė teigiamos Rumunijos reakcijos.

[1] Rumunija pranešė Komisijai, kad atsakomybė nesikeičia ir kad už PVM mokėjimą lieka atsakingas tiekėjas.

4. IŠVADA

Remdamasi išdėstytais argumentais, Komisija Rumunijos prašymui nepritaria.